

של מי

המוניטין

מתגרשים? בדיוק כפי שתדרשו להתחלק בחסכונות ובדירה, אתם עלולים להיתבע לחלוק גם את המוניטין האישיים שרכשתם במשך שנים, או את כושר ההשתכרות העתידי שלכם • באילו מצבים זה יקרה, ואיך ייקבע השווי של פרי עבודתכם?

"באשר למוניטין, יש להבחין בין מוניטין עסקיים לאישיים. מוניטין עסקיים הם מוניטין של עסק שבשליטת בן הזוג, 'שם' שהתפתח הודות לעבודתו של בן הזוג בו. בהתאם להכנסות העסק, המחזור השנתי שלו, רווחיו וכדומה – ניתן לבדוק כמה שווה העסק. מוניטין אישיים, לעומת זאת, הם יכולת ההשתכרות של בן הזוג שכיר, שגם אם יחליף מקום עבודה יהיה ביקוש לעבודתו לאור השם המקצועי שיצא לו".

לדברי עו"ד סיד, מוניטין הם נכס לא מוחשי שהוכר בפסיקה כנכס משמעותי של בני זוג שגם אותו יש 'לחלק' במקרה של פירוד. בתי המשפט קבעו שה'קריירה' של בן הזוג השני ומשפחתו, ואין לשלול ממנו את חלקו בפירות נכסי הקריירה של בן הזוג האחר, בתמורה לתמיכה ולעזרה שהעניק לו במשך השנים. למשל, כאשר בן זוג אחד מפתח קריירה ובן הזוג האחר משקיע את עיקר זמנו בגידול ילדיהם.

"שיפור כושר ההשתכרות של אחד מבני הזוג במהלך הנישואים עשוי ליצור פער מבחינת היכולת הכלכלית של בני הזוג. בית המשפט מבקש לאזן פער זה



עו"ד רועי סיד:
"שיפור כושר ההשתכרות של אחד מבני הזוג עשוי ליצור פער ביניהם מבחינת היכולת הכלכלית. בית המשפט מבקש לאזן פער זה במקרה של פרידה"

מאת ליטל דוברוביצקי

בתיקי גירושין עולה לאחרונה סוגיית חלוקת המוניטין האישיים וכושר ההשתכרות העתידי של אחד מבני הזוג. זה קורה בדרך כלל בין בני זוג שהי פער בין ההכנסות שלהם גדול. כושר הש' תכרות, כך קובעים יותר ויותר פסקי דין, הוא נכס העומד לחלוקה, ממש כמו דירת מגורים וחסכונות בבנק. עורכי דין המת' מחים בדיני משפחה מציינים, כי הפסיקה מתייחסת יותר ויותר בשנים האחרונות להברלי פוטנציאל ההשתכרות העתידי בין בני הזוג, אך יש קושי בקביעת פרמטר מדויק איך להעריך את שוויו הכלכלי. אין תורה מסודרת, וכל מקרה נדון לגופו.

מהו כושר השתכרות?

כושר השתכרות הינו פוטנציאל ההש' תכרות של האדם. "כלומר, הסכום שיש ביכולתו להשתכר מדי חודש בעתיד, בה' תבסס על הסכום שהוא משתכר במקום עבודתו הנוכחי, הניסיון שצבר, השכלתו, שמו המקצועי וסוג עבודתו", מסביר עו"ד רועי סיד, המתמחה בדיני משפחה.

זועק, אומרת עו"ד דיין וולפגן. "הראייה של בית המשפט היא שאותו בן זוג שתמך בנן הזוג שרכש מוניטין או כושר ההשתכרות - ראג לצורכי הבית והילדים ולא רכש מקצוע לעצמו. לכן המוניטין או כושר ההשתכרות הם נכס משותף".
 עו"ד בובליל: "קביעת שווי המוניטין צריכה להיעשות בוהירות. לדוגמה, שח"ן קן כדורגל או כדורסל מצטיין שבשלב מסוים חזר בתשובה. כושר השתכרותו היה גבוה מאוד, ונעשה נמוך מאוד. אילו נערך דיון בעניינו בזמן ששיחק, היה נקבע סכום גבוה מאוד. לעומת זאת, אם הבריקה נעשית כשהוא חוזר בתשובה, התוצאה הפוכה".

"כרצו לא נפסקים על ידי בתי המשפט סכומים גבוהים במיוחד בגין מוניטין, אלא בדרך כלל בגובה כמה עשרות או מאות אלפי שקלים", מוסיף עו"ד סידר. "כרוב המקרים מדובר במוניטין עסקיים, היינו במחצית שווי זכויות הבעל בעסק, ולא בכושר השתכרותו האישי. כך למשל נפסק על בעל לפי צות את גרושתו בשווי מחצית זכויותיו במשרד עו"ד בו היה שותף. במקרה אחר הוערכו המוניטין של ר"ח עצמאי על פי הכנסותיו השנתיות, והוא הוויב לפצות את אשתו בכמה מאות אלפי שקלים לאור העובדה שנותר לו עוד כעשור של עבודה עד לפנסיה".

מזונות מול פיצוי

"מזונות ופיצוי בגין כושר השתכרות הם שתי סוגיות שונות להלוטין", אומר עו"ד בובליל. "מזונות אישה נפסקים על בסיס זכותה בדיון העברי לכך שבעלה יכלכל אותה. לעומת זאת, פיצוי בגין כושר השתכרות ייתן בדרך כלל לאחר הגירושין, או כאשר הצדדים חיים בפירוד והבעל הוא סרבן גט. בדרך כלל לא ייתנו לאישה את שני הסכומים - גם מזונות וגם פיצוי בגין כושר השתכרות.

"הכללים לפסיקת מזונות אישה שווים גם מהכללים של כושר השתכרות. מזונות נפסקים על בסיס רמת חייה (לפי ההלכה העברית, זכאית האישה לעלות ברמת החיים ולא לרדת ברמת החיים), על בסיס הכנסות הצדדים, ואם הבעל הקטין את השכר - אומרים לו לממש את פוטנציאל השתכרותו. לעומת זאת, פיצוי בגין כושר השתכרות נותן נבדק על בסיס הפרשי השכר בין הצדדים, הפרשי השכלה, כריקת השכר של הצדדים בתחילת הנישואין לעומת המצב כיום, אפשרויות הקידום ועוד".
 עו"ד דיין וולפגן: "במדינת ישראל, בניגוד למדינות אחרות באירופה ובאר"ב, עם הגירושין הבעל אינו מחויב להמשיך ולשלם מזונות אישה. איוון פרי טנציאל ההשתכרות מהווה דרך לרפא את המעוות ולענות על החסר שלא נפתר באמצעות דיני המזונות".



איור: גיא חרל"פ

עו"ד רות דיין וולפגן, בעלת משרד המ"תמחה בדיני משפחה, "לקושי בהמרת שווי נכסי הקריירה" לערכים כספיים אין השפעה על עצם ההכרה בזכותו של בן הזוג ביחס לנכסים אלה. בדרך כלל נקבע סכום חד-פעמי לזכות הצד החלש יותר כלכלית, המהווה מעין פיצוי שמטרתו להביא את שני בני הזוג למקום דומה מבחינה כספית עם פרידתם".

עו"ד סידר מוסיף: "במקרה של מוניטין עסקיים, בדרך כלל ממנה בית המשפט מומחה (אקטואר או ר"ח), שבוחר את הכנסות העסק בשנים שקדמו לפירוד, רווחיו, המחזור העסקי, וכך מעריך את שווי. במקרה של מוניטין אישיים, ינסה המומחה לבחון מהי הכנסתו החדרשית של בן הזוג, ולשקלל את השתכרותו העתידית עד גיל פנסיה".

מתי נפסק פיצוי?

"איוון פוטנציאל ההשתכרות והמוניטין הוא מכשיר לתקון העוול החברתי שנוצר בעקבות גירושין. עם זאת, בתי המשפט אינם נוהגים לעשות שימוש בכלי זה בכל מקרה, אלא בנסיבות בהן נוצר אי שוויון



עו"ד רות דיין-וולפגן: "בתימה"ש לא נוהגים להשתמש בכלי של איוון פוטנציאל ההשתכרות והמוניטין בכל מקרה של פער בהכנסות הצדדים, אלא כשנוצר אי שוויון זועק"

במקרה של פרידה, כאשר למשל הבעל נותר עם יכולת השתכרות גבוהה ביותר, בעור האישה נותרת בגיל מתקדם וללא יכולת לשמר את רמת חייה".
 הרב עו"ד צוריאל בובליל, מחבר הס' פר "גירושין - עזרה ראשונה משפטית", מודגים: "נאמר שהאישה והבעל החלו במשכורת של 5,000 שקל לחודש. היא התקדמה ל-28 אלף לחודש, והוא הגיע לשכר של 12 אלף לחודש. אין הכי וונה שבאופן אוטומטי יהיה הבעל זכאי למחצית הפרש במשכורת ביניהם עד הפנסיה. האקטואר יברוק מספר גורמים, בהם: קצב גידול השכר של כל אחד כפי שהיה צפוי באופן טבעי לעומת הגידול בפועל; האם צד אחד השקיע בטיפול בילדים/בבית וכו' כדי לאפשר לצד השני להתקדם; מתי כל אחד אמור לפרוש; האם יש אפשרות לגידול/ירידה בשכר לאחר הגירושין, וכן מי רכש השכלה במהלך הנישואין, כך ששכרו גדל בזכות זה".

איך מודדים מוניטין?

מדידת שווי מוניטין אישיים אינה משימה פשוטה. ולמרות זאת, מציית